

PAPEGAAIENZIEKTE: AVIAIRE CHLAMYDIOSE EN PSITTACOSE

Chlamyidiose bij vogels

Aviaire chlamyidiose, ook wel ornithose genoemd, is een veelvoorkomende ziekte die kan optreden bij veel verschillende vogelsoorten en wordt veroorzaakt door de bacterie *Chlamydia psittaci*. Chlamyidiose is een zoönose; dat betekent dat de ziekte overdraagbaar is van vogel op mens. Bij mensen staat de ziekte bekend onder de naam psittacose of papegaaienziekte. Als vogeleigenaar dient u zich bewust te zijn van de mogelijkheid dat uw vogel de bacterie bij zich draagt, en van de gevolgen die dat met zich meebrengt.

Overdracht

De bacterie wordt voornamelijk overgedragen via inademen van besmette stofdeeltjes of vloeistofdruppeltjes afkomstig vanuit de luchtwegen, ontlasting of veren van besmette vogels. Het risico op besmetting is verhoogd door nauw contact met besmette vogels die de bacterie uitscheiden. Omdat uitscheiding van de bacterie toeneemt op momenten dat de vogels stress ervaren (bijvoorbeeld door transport, ondervoeding of houden van grote aantallen vogels op een klein oppervlak), komt de ziekte vaker voor bij gestreste vogels. Besmette vogels hoeven op zo'n moment nog geen ziekteverschijnselen te vertonen om de ziekte over te dragen.

Ziekteverschijnselen bij vogels

Chlamyidiose geeft bij vogels meestal aanleiding tot het ontwikkelen van luchtwegklachten en maagdarmproblemen. Bij veel vogels valt op dat de ontlasting fel (limoen) groen gekleurd is; ook de normaal wit gekleurde vlag op de ontlasting zal deze kleur hebben. Hoewel de bacterie zich door het gehele lichaam verspreid, zijn met name de ogen, de longen en luchtwegen, en de lever aangedaan. Sommige vogels tonen tekenen van algemeen ziek zijn: gebrek aan eetlust, gewichtsverlies, bolzitten (opgezette veren) en sloomheid. Daarnaast kan diarree, afscheiding uit de ogen of neusgaten, benauwdheid of sterfte gezien worden. Deze verschijnselen kunnen echter ook optreden bij tal van andere ziektes. Andere vogels vertonen geen of slechts beperkt ziekteverschijnselen. Een besmette vogel kan daardoor het organisme bij zich dragen en onopgemerkt blijven totdat een stressvolle gebeurtenis plaatsvindt die al dan niet leidt tot openbaring van de ziekte. Broedende vogels kunnen de bacterie ook overdragen naar hun jongen. Omdat die veel vatbaarder zijn leiden infecties bij kuikens veel vaker tot ernstige problemen dan bij volwassen vogels, waardoor sterfte optreedt tijdens de nest periode of kort daarna, als de jongen zelfstandig eten (spenen).

Diagnose

Bevestiging van chlamyidiose bij een levende vogel kan soms lastig zijn, wat deels afhangt van de betrokken soort, tijdsduur na blootstelling, en de algehele conditie van de vogel. Uw dierenarts zal passende testen uitvoeren en de resultaten daarvan beoordelen, waarbij ook bevindingen van het lichamelijk onderzoek meegenomen worden. Het verdient aanbeveling om meerdere testen uit te voeren bij een vogel die verdacht wordt van chlamyidiose, waarbij ook de conditie van de vogel en voorgeschiedenis worden meegenomen om tot een diagnose te komen. Er zijn dierenartsen die adviseren om alle verdachte gevallen te behandelen, ongeacht een positieve of negatieve testuitslag. Het is zeer belangrijk om de volledige behandeling, zoals voorgeschreven door uw dierenarts, af te maken.

Behandeling

Indien chlamyidiose is vastgesteld bij uw vogel, of wanneer een behandeling hiervoor voorgeschreven is door uw dierenarts, zullen alle vogels in het huishouden gelijktijdig behandeld moeten worden om verspreiding en terugkeer van de ziekte te voorkomen. Het is van groot belang dat besmette vogels in isolatie geplaatst worden en tijdens de behandeling niet in contact komen met andere vogels. Daarnaast is goede hygiëne, reiniging en desinfectie nodig. Het effect van de behandeling is bovendien afhankelijk van het toedienen van de medicijnen in de juiste hoeveelheid, frequentie en duur. Antibiotica dient gegeven te worden in de dosering en toedieningswijze zoals voorgeschreven door uw dierenarts. Uw dierenarts kan daarnaast bepalen of andere behandelingen noodzakelijk zijn, en zal met u bespreken of en welke aanvullende behandelingen nodig en geschikt zijn voor uw vogel. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het geven van ondersteunende behandeling, wanneer uw vogel niet eet of drinkt. Ook de duur van de behandeling kan wisselen van geval tot geval, waardoor geadviseerd wordt de aanbevelingen van uw dierenarts over de behandelduur op te volgen. Afhankelijk van het land waarin u woonachtig bent, zal uw dierenarts daarnaast melding moeten maken bij de overheid wanneer sprake is van een verdenking of bevestiging van de diagnose.

Bezoek aav.org of vind ons op Facebook: facebook.com/aavonline

PAPEGAAIENZIEKTE: AVIAIRE CHLAMYDIOSE EN PSITTACOSE

Tijdens de behandeling dient u op de volgende zaken te letten:

- Het verblijf en de ruimte waar de vogel(s) gehuisvest worden, dienen huishoudelijk schoongemaakt te worden waarna deze ontsmet worden met een geschikt ontsmettingsmiddel. Geschikte ontsmettingsmiddelen zijn bijvoorbeeld verdunde bleekoplossing (1:32 verdund, ofwel ½ glas (125 ml) op 3.5 liter water), 1% Lysol® of quaternaire ammoniumverbindingen. Het is belangrijk de aanbevolen contacttijden van 5-10 minuten aan te houden. Zorg ervoor dat de vogels niet worden blootgesteld aan de dampen van de ontsmettingsmiddelen. Maak dagelijks schoon. Gebruik geen stofzuigers of hogedrukreinigers!
- Wees voorzichtig met de omgang met uitwerpselen en afval in de kooi. Voorkom het opstuiven van stof tijdens het schoonmaken, en beperk de verspreiding van stof en veren zoveel mogelijk. Het verdient aanbeveling om handschoenen, een overall of wegwerpjas, wegwerphaarretje, beschermende (stof)bril en aansluitend mondmasker zoals een N95 stofmasker, te dragen.
- Scheid/isoleer de vogels die ziekteverschijnselen vertonen en roep de hulp van een dierenarts in, zodat de juiste zorg geboden kan worden.
- Vermijd contact tussen de vogels en ouderen, zwangere vrouwen, jonge kinderen, en zieke mensen of mensen met een gestoorde of verminderde afweer (bijvoorbeeld als gevolg van het slikken van afweer onderdrukkende medicijnen).
- Verwijder voedingssupplementen die calcium bevatten, omdat deze de werking van bepaalde medicijnen kunnen verminderen.
- Zorg ervoor dat stress zoveel mogelijk vermeden wordt.
- Volg alle aanwijzingen en instructies rondom de behandeling op zoals die door uw dierenarts zijn voorgeschreven.

Psittacose (papegaaienziekte) bij mensen

De bacterie *Chlamydia psittaci* is overdraagbaar van vogels op mensen. Indien iemand na blootstelling aan een besmette vogel griepachtige verschijnselen ontwikkelt, dient direct medische hulp ingeschakeld te worden, waarbij melding gemaakt wordt van het contact met een besmette vogel. Papegaaienziekte is in de meeste gevallen relatief eenvoudig en goed te behandelen, maar snel behandelen is noodzakelijk. Worden symptomen genegeerd en/of de diagnose in een laat stadium gesteld, dan kan dit leiden tot ernstige ziekteverschijnselen met ziekenhuisopname en zelfs sterfte, met name bij vatbare mensen. *Chlamydia psittaci* betreft een ander organisme als de *Chlamydia* die verantwoordelijk is voor de seksueel overdraagbare aandoening bij mensen, deze wordt namelijk veroorzaakt door een aan *Chlamydia psittaci* verwante bacterie genaamd *Chlamydia trachomatis*.

Preventieve maatregelen

De volgende aanbevelingen kunnen bijdragen aan het verminderen van het voorkomen van chlamyidiose bij gezelschaps- of volièrevogels:

- Breng nieuw aangeschafte vogels direct naar een dierenarts om ze te laten onderzoeken en testen op chlamyidiose.
- Koop vogels bij een kweker of winkel die regelmatig zijn vogels test op aanwezigheid van *Chlamydia psittaci*, of die tenminste op een of andere manier garant willen staan voor de gezondheid van hun vogels (gezondheidsgarantie).
- Isoleer nieuwe vogels en plaats deze voor tenminste 6 weken in quarantaine.
- Overleg met uw dierenarts welke controles, onderzoeken en behandelingen van belang zijn om ziekte te voorkomen, en volg de gegeven raad en adviezen op.
- Zorg voor goede voeding en minimaliseer stress.
- Houd gedurende tenminste het eerste jaar na aanschaf een goede administratie bij van uw vogel voor wat betreft identificatie, waar en wanneer de vogel gekocht is en bij wie, alsmede de dag waarop de ziekteverschijnselen voor het eerst zijn waargenomen.

Om meer te leren over Chlamydiose

Om meer te leren over Chlamydiose, kunt u de meest recente uitgave van het Engelstalige "Compendium of Measures to Control *Chlamydia psittaci* Infection Among Humans (Psittacosis) and Pet Birds (Avian Chlamydiosis)" raadplegen, uitgebracht door de National Association of State Public Health Veterinarians, <http://www.nasphv.org/documentsCompendiaPsittacosis.html>.

Bezoek aav.org of vind ons op Facebook: [facebook.com/aavonline](https://www.facebook.com/aavonline)

PAPEGAAIENZIEKTE: AVIAIRE CHLAMYDIOSE EN PSITTACOSE

AAV: Vaststellen van de standaard in vogelgeneeskunde

Vogelgeneeskunde is een onderscheidend en erg gespecialiseerd vak waarvoor uitgebreide training, gevorderde vaardigheden en praktijken specifiek ontworpen en uitgerust om opgenomen vogels te behandelen noodzakelijk zijn. The Association of Avian Veterinarians is opgericht om dierenartsen te voorzien van deze speciale voorlichting en om ze up to date te houden met de nieuwste informatie betreffende vogelgezondheid. De AAV houdt jaarlijkse vogelgeneeskundecongressen en publiceert het peer-reviewed *Journal of Avian Medicine and Surgery* tijdschrift. De AAV draagt ook jaarlijks financieel bij aan de bescherming van vogels en sponsort wetenschappelijke studies om zo de vooruitgang van kennis binnen de vogelgeneeskunde te stimuleren.

Voor meer informatie

Voor meer informatie over vogels kunt u uw dierenarts vragen naar kopieën van de volgende AAV Client Educatie Brochures:

- Aviaire Chlamydia en Psittacose
- Diergeneeskundige zorg voor uw gezelschapsvogel*
- Basiszorg voor gezelschapsvogels*
- Gedrag: Normaal en afwijkend
- Zorg voor hobbykippen
- Digitale weegschalen
- Veerverlies
- Voeding voor vogels
- Preventie van verwondingen en EHBO
- Managen van de chronisch ei-leggende gezelschapsvogel
- Ziekteverschijnselen bij gezelschapsvogels*
- Ultraviolet licht voor gezelschapsvogels
- Wanneer moet ik mijn vogel naar de dierenarts brengen?*
- Zoönosen bij hobbykippen*

*Beschikbaar in meerdere talen. Alle andere brochures zijn op het moment alleen beschikbaar in het Engels.

Online bronnen

Volg AAV op Facebook (www.facebook.com/aavonline) voor goede tips en het laatste nieuws voor voegeleigenaren. U kunt ons ook vinden op Twitter (@aavonline) en YouTube!

Onze website, www.aav.org, biedt een Find-a-Vet functie aan om u te helpen met het lokaliseren van vogeldierenartsen over de gehele wereld. We bieden ook een verscheidenheid aan hulpbronnen aan zoals basisinstructies over de verzorging van vogels en meer. Bekijk de website vandaag nog!

Vrijwaring: De vertaalde informatie is in eerste instantie geschreven ten bate van de inwoners van Noord Amerika. Regelgeving kan per regio en land verschillen. Het is daarom mogelijk dat niet alles wat hier beschreven is toegestaan is in uw regio. U wordt daarom geadviseerd om te controleren of hetgeen hier beschreven wordt past binnen de regelgeving in uw omgeving, en dat u zich aan die regelgeving houdt.

